

Képzőművészet.

A lefestett Budapest.

A Könyves Kálmán társaság kiállításai sorában talán soha nem volt még annyira aktuális kiállítás, mint amelyet most rendeztek Pest-Buda egyesítésének 40 éves évfordulója alkalmából. Székesfővárosunk fekvésének csodálatos szépségei, a régi budai városrészletek s a hatalmas Dunapart festői panorámája, annyi inspirációt adhatnak művészeinknek, hogy meg se győzhetik e témák kiaknázását. Az bizonyos, hogy kevés a történelmi patinája fővárosunknak, de tájszépségekben és festői hátterekben annyira változatos, hogy ez pótolja a barbár tatár-török pusztításokat. Ha művészeink mégis sokáig idegenkedtek attól, hogy Budapestet fessék, ezt első sorban talán az utcai közönségünk tulságos tolakodásának számlájára írjuk. A művelt Nyugaton s a flegmatikus Keleten senki se zavarja a künn festő vagy rajzoló művészt. Nálunk csak lopva lehetett városrészleteket festeni s ma alig javult ez a helyzet. A hivatalos körök sem törődtek Budapest művész kiaknázásával s székesfővárosi muzeumunk még ma is a kezdetnél tart.

Budapest művész kultuszát fölébresztteni s ébren tartani tehát nagyon is szükséges volt már. Kár lett volna vele várni a százesztendő évfordulóig. Hiszen minden kép és rajz, mely a fővárosról zeng, egy-egy reklam s a külföldön különösen nagy jelentőségű. A világjárók így kapnak kedvet fővárosunk megtekintésére.

A Könyves Kálmán társaság érdemének tudjuk be azt, hogy most első ízben állítja fel Budapest művész kultuszának mérlegét.

Ez a mérleg kedvező. Sokat mutat. De remélhetőleg nagyobb keretben, monumentálisabban fogják Budapest művész kultuszát ünnepelni, tíz év múlva, az egyesítés ötvenedik évfordulóján. Addigra a főváros is, díjakkal serkentheti művészeinket.

A mostani kiállításon ötven művész vesz részt 160 festményvel és rajzzal. Válogatott izleltető ez abból a hatalmas anyagból, melyet művészeink már összehordtak. *Basch Árpád* miniatürjein féltékeny gondossággal festette meg a dunai látképet s egy sziklárszűzletet a budai hegyekből. — *Berkes Antal* frissen, néhol elnagyolva, kapja vásznaira a tereket és utcárészleteket, *Beron Gyula* igen artisztikus rajzokat készített a budai Szarvas-térről, a pesti Kálvin-téri templomról s más részletekről. *Boemm Ritta* széles aquarell foltokban festi a budai hegyeket, de igen hatásos az Erzsébet-híddal festett látképe is. *Bosznay István* az óbudaí Dunaág tájszépségét s a meleg esti fényben úszó jégtáblás Dunapartot vázlatozta többféle változatban. *Bruck*

Lajos, az elhunyt mester. egyik legkitünőbb tolmácsa volt Budapesinek. Az ő nagy „Dunaparti piac”-és remek apró vázlatai elsőrangúak. Kiválna *Conrad Gyula* pastell-rajzai, de különösen *Csánky Dénes* ötletes színes rajzai, az „Óbudai cirkusz” „Óbudai udvar”, a „Korona-tér”. *Csók Istvánt* a csendélettel kombinált „Népszínház-utca” című érdekes vászna képviseli. A talentumos *Czencz János* a városligeti iparcsarnokról festett igen friss vázlatot. *Dudits Andor* a Kelenhegy vidékét hozta le s utcai típusokat a Dob-utcából s a Ferenevárosból. *Gergely Imre* egész sereg élénk színes vázlatot készített a pesti piacokról. *Kató Kálmán* tipikus tabáni utcarészleteit, *Fényes Adolf* ugyancsak a Tabánt, *Háry Gyula* a remek „Halászbástya”-t, *Keményffi Jenő* a behavazott pesti Dunapartot állította ki. *Kézdi-Kovács* a budai római-fürdő alig ismert tájszépségeiből ád izlettetőt. *Krón Béla* színes rajzaiban szorgalmas tolmácsa a fővárosi részleteknek. *Márffy Ödön* a nyolcasok szájaize szerint dícsőíti (?) Budapestet; *Markó Ernő* egyik legsikerültebb műve az országház látképe a budai halászbástya egyik fülkéjéből. Báró *Mednyánszky László* a Dunapart finom szépségeit tolmácsolja, *Mikola András* legjobb vászna a „Kilátás a Gellérthegyről a Svábhegy fele”. *Pentelei-Molnár János* „Margit-rakpart”-ja igen friss, artistikus vázlat. *Nádler Róbert* a budai várhegy és várbazár művészi hatását ecseteli, *Pállya Celesztin* Ujpestről vonult be vásári jelenetekkel. *Dobai Székely Andor* szingazdag vásznain a lágymányosi halászcárdát s a Gellérthegy vidékét éneklő meg. *Szlányi Lajos* igen szorgalmasan festi a Dunapartot, vásznai közül különösen szép a „Dunapart a Margit-hiddal” és „Az összekötő hidról” c. látképe. *Tihanyi Lajos* a jassz-humort képviseli futurista irányu „Dráva-utca”-jával. *Vadász Miklós* a városligeti tó hidját rajzolta le apró művésznévjegyén. *Várady Gyula* „Gellérthegy”-e, *Varga Emil* budai régi házai említésre méltók. *Zádor István* litograf kollekciójában a főváros legismertebb utca torkolatait és részleteit rajzolja nagy hűséggel, de legművésziesebbek a Mátyás-templom és a főrendiház bejáratairól készített tollrajzai.

Az egész kollekciónak igen változatos. Komoly művészet és ultra-viccelődések is vannak benne. De ez Budapest! Nincs jubileuma, akasztófa-humor nélkül.

(Kézdi.)